

Особливості дистанційного навчання у період війни 2023

ІРИНА ІВАНЮК,

старший науковий співробітник
відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій,
Інститут цифровізації освіти НАПН України,
кандидат педагогічних наук, ст. дослідник

Анотація (короткий зміст презентації):

Вчені відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій Інституту цифровізації освіти НАПН України у березні - квітні 2023 року провели онлайн-опитування серед педагогічних працівників «Готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах війни: 2023».

У дослідженні взяли участь 42708 осіб, з яких 91% - це жінки і 9% - чоловіки, що відображає специфіку діяльності в галузі освіти. Географічно дослідження охопило всі області України, вибірка є нерепрезентативною. Розподіл респондентів за типом населених пунктів виявився таким: 45,2% - місто; 44,5% - село; 10,3% - селище міського типу.

У блоці питань «Особливості дистанційного навчання в умовах війни» було з'ясовано, що з початком повномасштабного вторгнення переважна більшість респондентів - 86,7% залишились вдома і продовжують працювати в своєму закладі освіти; переїхали, мають статус внутрішньо переміщених осіб (ВПО) і дистанційно працюють у своєму закладі освіти 8,5% респондентів; виїхали за кордон і працюють дистанційно в своєму закладі освіти в Україні 2,2% респондентів. Освітній процес здійснюється в різних форматах: дистанційно - 41,9%, змішано - 37,7% і стаціонарно - 20,4%, що залежить від активності бойових дій на території області та наявності облаштованих бомбосховищ у закладах загальної середньої освіти.

У вчителів з'явилися нові виклики, спричинені війною: 79,3% респондентів зазначили, що їм доводиться працювати з дітьми ВПО дистанційно, 60,2% респондентів зазначили, що працюють з українськими дітьми, які є біженцями в інших країнах. Під час опитування респондентам було запропоновано визначити актуальні теми, знання яких вони потребують під час роботи та надання психосоціальної підтримки для себе, колег, учнів. Наведемо список тем відповідно до визначеного серед респондентів рейтингу: ігри з дітьми, які допомагають подолати стрес - 54,9%; практичні техніки, що дають змогу зменшити рівень стресу, тривоги - 52%; професійне та емоційне вигорання: ознаки, профілактика, способи подолання - 42,9%; формування навичок

психологічної стійкості, турбота про свою стійкість у стані стресу – 39,9%; надання першої психологічної допомоги дорослому та дитині – 38,9%; психологічна самопомога, перелік ресурсів для стабілізації та відновлення психологічного стану – 33,4%; робота з батьками, як підтримувати батькам дитину у стані стресу – 31,4%; знання про реакції людини на стресові події – 31,1%; особливості роботи з дітьми, які зазнали втрати близьких – 28,7%; стратегії повернення у зону стійкості (у стан благополуччя): миттєва допомога, заземлення, тілесні практики, дихання – 21,3%; травма війни, визначення того, що діти знаходяться у стресі або травмовані – 20,2%; вимушене переселення; психологічні умови адаптації та навчання в інших містах та селах України; робота з дітьми внутрішніх переселенців – 15,3%; психосоціальна адаптація до іншої країни вимушеного перебування; психологічні складності мовного та соціального бар'єру в спілкуванні; робота з дітьми, які виїхали за кордон – 14%.

Результати опитування вчителів дозволяють зробити такі висновки щодо їхні потреби у підвищенні кваліфікації надавати психосоціальну підтримку учням в умовах війни. Попри існуючі пропозиції для вчителів вебінарів і семінарів з розвитку стресостійкості, що наразі пропонують ЮНІСЕФ та іншими організаціями, питання підвищення кваліфікації вчителів для надання психосоціальної підтримки дітям під час військових дій все ще залишається недостатньо вирішеним і потребує подальшої підтримки як з боку держави, так і міжнародних організацій.

Слайди до виступу

Виступ розміщено на каналі YouTube Інституту цифровізації освіти НАПН України за покликанням: <https://www.youtube.com/watch?v=6ME9ZiblfzU>

ЩОРІЧНІ ОПИТУВАННЯ ВЧИТЕЛІВ (2020, 2021, 2022, 2023)

- Фокус та мета - виявлення готовності та потреб педагогічних працівників для організації дистанційного навчання у ЗЗСО протягом карантинних заходів (2020, 2021, 2022 рр.); 2023 р. - організація дистанційного навчання у ЗЗСО у період війни
- Категорія респондентів: вчителі, адміністратори, асистенти вчителів, шкільні психологи, шкільні бібліотекари, вихователі, ін.
- Географія - всі області України
- Кількість респондентів у 2023 р. – 42 708 осіб
- Представлено інструмент самооцінювання цифрової компетентності вчителів на основі DigComp 2.0? 2.1; DigCompEdu.

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

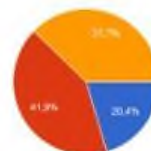
37. З початком повномасштабного вторгнення Ви
42 700 опитаних

- збільшилась, адма і прооринує пр...
- перейшла, маєте статус ВПО і дист...
- визнали за кордоном / працюєте дист...
- збільшилась-адма і працюєте дист...
- перейшла, маєте статус ВПО і вграп...
- збільшилась-адма і згратили роботу...
- збільшилась-адма і не працюєте. Б
- збільшилась ад

1/11

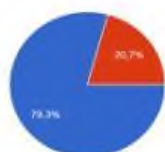
38. Ваш заклад освіти забезпечує освітній процес у форматі:
42 457 опитаних

- стандартно
- дистанційно
- змішаний (стандартно та дистанційно)

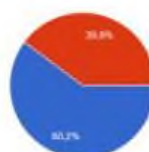
РОБОТА З ДІТЬМИ ВПО ТА БІЖЕНЦЯМИ

39. Чи доводиться Вам працювати з внутрішньо переміщеними дітьми?
42 700 опитаних

- так
- ні

40. Чи доводиться Вам працювати з українськими дітьми, які є біженцями у інших країнах?
42 700 опитаних

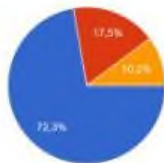

- так
- ні

АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ ДО НОВИХ УМОВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

41. Якщо учні перебувають за кордоном, то з Вашого досвіду, вони навчаються

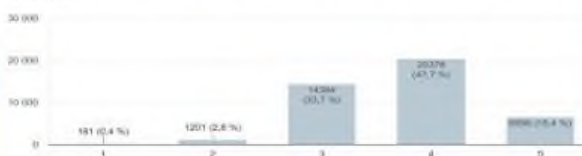
41 165 ответов

- у діалі (українській та зарубіжній) системах освіти одночасно
- в українській системі освіти
- у місцевому закладі освіти в країні перебування

46. В якій мірі, на Вашу думку, діти адаптувались до нових умов навчання під час війни?

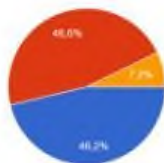
42 700 ответов

РОЗВИТОК СТРЕСОСТІЙКОСТІ

47. Чи обговорюєте Ви з учнями/ученицями питання про війну?

42 700 ответов

- так
- іноді
- ні

48. Чи мали Ви можливість пройти підвищення кваліфікації щодо розвитку стресостійкості у себе та дітей в умовах війни?

42 700 ответов

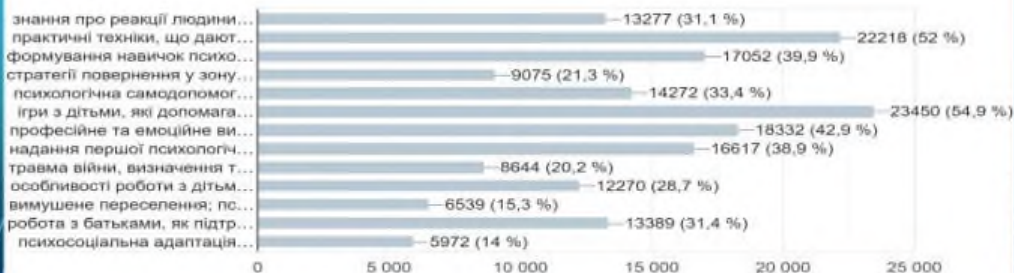

- так
- ні
- через професійну навчання

ПОТРЕБИ ВЧИТЕЛІВ У ЗНАННЯХ ЩОДО НАДАННЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ

49. Оберіть п'ять варіантів актуальних тем, знання яких Ви потребуєте під час роботи.

42 700 ответов

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- підвищення кваліфікації вчителів для надання психосоціальної підтримки дітям під час військових дій
- впровадження алгоритму перенаправлення
- вивчення зарубіжного досвіду